

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ปัจจัยสำคัญที่สามารถเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้น เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งต้องเป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาเต็มที่ รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการแก้ปัญหา รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงได้ ความพยายามในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาและการกระจายอำนาจทางการศึกษาที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80(4) ได้บัญญัติว่า รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 8(2) ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมาตรา 9 ว่า การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาต้องยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 44 กำหนดเจตนารมณ์ให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีอิสระคล่องตัวในการบริหาร สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการนำแนวคิดหลักของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เน้นการบริหารในรูปองค์กรคณะบุคคล คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมและกระจายอำนาจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 ก : 2-3) ธวัชชัย เปรมปรีดิ์

(2543 : 45) กล่าวว่า โรงเรียนไม่เพียงแต่จัดบริการให้การศึกษาเฉพาะนักเรียน หากแต่เป็นจุดบริการแก่ทุกคน ทุกหมู่ ทุกคณะ โรงเรียนต้องให้บริการแก่ชุมชน สมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนรับผิดชอบในกิจการของโรงเรียน ความรู้จากโรงเรียนย่อมเผยแพร่เข้าไปในชุมชน โรงเรียนต้องสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันเป็นการพัฒนาสังคมท้องถิ่น ส่งผลต่อผู้เรียนให้มีความรักและหวงแหนท้องถิ่นของตน สามารถนำความรู้ที่ได้รับกลับมาพัฒนาชุมชนและโรงเรียนของตนให้เจริญก้าวหน้า

การพัฒนาสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างยั่งยืน และอย่างเป็นที่ต้องการของผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนนั้น นักวิชาการทางการบริหารการศึกษาหลายท่านต่างแสดงทัศนะตรงกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญ และผู้บริหารสถานศึกษาในยุคของการเปลี่ยนแปลงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอ (ประยุทธ์ ชูสอน, 2547 : 28) และปรีชา คัมภีร์ปกรณ (2540 : 121) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนว่ามีบทบาท อันได้แก่ 1) เป็นผู้กำหนดรูปแบบหรือแนวทางการประสานงาน ว่ามีแนวทางรูปแบบของความสัมพันธ์ ควรจะเป็นรูปแบบใดและการประสานสัมพันธ์จะทำโดยทางใด 2) เป็นผู้ประสานงานและสร้างความสัมพันธ์ด้วยตนเองหรือในบางครั้งจะต้องเป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับแหล่งวิทยาการหรือหน่วยงานอื่นในการพัฒนาชุมชน 3) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาสู่ชุมชนและในบางครั้งผู้บริหารจะเป็นผู้ริเริ่มที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี มีประโยชน์แก่ชุมชน และ 4) เป็นผู้แก้ปัญหา ปัญหาบางประการของชุมชนไม่สามารถตกลงกันได้จำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือแนะนำจากบุคคลภายนอก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องให้ความช่วยเหลือ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549:17) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษา สามารถบริหารจัดการและให้ความสำคัญในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนให้การบริหารงานประสบความสำเร็จได้ และถือเป็นค่านิยมขององค์กร หากมีผู้บริหารงานที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม สามารถบริหารจัดการที่ดีปรับปรุงระบบอำนวยความสะดวก พัฒนาระบบราชการอย่างต่อเนื่องด้วยการปรับโครงสร้างราชการและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนและตัดสินใจให้มีประสิทธิภาพปรับปรุงระบบบริการประชาชนให้เป็นเชิงรุกมากขึ้น ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในวงราชการและส่งเสริมกระบวนการบริหารจัดการที่ดี มีระบบการตรวจสอบกิจการที่โปร่งใส (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู, 2548:13 - 14) เพราะการบริหารเป็นการทำกิจกรรมโดยผู้บริหารและบุคลากรในองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งคุณลักษณะผู้บริหารที่จะประสบความสำเร็จนั้น

สามารถพิจารณาได้ 6 ประการ คือลักษณะทางกาย (Physical Characteristics) ภูมิหลังทางสังคม (Social Background) สถิติปัญญาและความสามารถ (Intelligence and Ability) บุคลิกภาพ (Personality) ลักษณะที่เกี่ยวกับงาน (Task-Related Characteristics) และคุณลักษณะทางสังคม (Social Characteristics) ทั้งนี้สมรรถนะการบริหารเป็นศิลปะของการที่ผู้นำจะนำพาผู้อื่นให้ปฏิบัติตามภารกิจตามวัตถุประสงค์ได้ เพราะคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่จะประสบผลสำเร็จได้นั้น มีองค์ประกอบ ต่างๆ หลายอย่าง เพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ (Stogdill, 1974 อ้างถึงใน ประรภ หลงสมบุญ, 2552 : 25-27) จากแนวคิดของโคเสนและอัฟฮอฟได้จำแนกการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งหากชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาย่อมจะช่วยขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการศึกษาดำเนินไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ช่วยให้สถานศึกษาได้รับการยอมรับจากชุมชน ชุมชนรักและหวงแหนสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยความเต็มใจ (ประรภ หลงสมบุญ, 2552 : 12)

จากการศึกษาสภาพจริงของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ปรากฏว่าชุมชนยังเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านนี้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น ด้วยเหตุผลหลายประการทั้งด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร สภาพความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมท้องถิ่นขนาดของโรงเรียน ทำให้การบริการจัดการควบคุมการติดตามและการกำกับจากส่วนกลางขาดประสิทธิภาพ (สวัสดิ์ ยศบุญเรือง, 2541) ชุมชนเพียงเข้าไปสนับสนุน ให้ความร่วมมือหรือปฏิบัติตามความต้องการของโรงเรียนเป็น การมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์ของฝ่ายจัดการศึกษาเท่านั้น โอกาสที่จะมีส่วนร่วมในระดับสูงขึ้นหรือมีความหมายมากยิ่งขึ้น อันเป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จะเกิดขึ้นได้หรือไม่ยังเป็นข้อสงสัยอยู่ อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมมีหลายระดับ ที่พบเห็นมากที่สุดคือ บุคคลภายนอกจะมาเป็นตัวตั้งโดยเป็นเจ้าของโครงการพัฒนาและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในแง่การบริหารควบคุม แรงงาน การมีส่วนร่วมในความหมายนี้และในระดับนี้จะไม่สามารถสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของขึ้นมาได้ การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ จะต้องเป็นการมีส่วนร่วมชนิดที่ประชาชนเป็นตัวตั้ง คือเป็นเจ้าของโครงการ ส่วนบุคคลภายนอกเป็นฝ่ายสนับสนุน ชาวบ้านเป็นผู้วางแผนดำเนินการตามรูปแบบและวิธีการที่ชาวบ้านคุ้นเคย ตัดสินใจเมื่อต้องการทางเลือกแบบต่างๆ ในการแก้ปัญหา ทั้งภูมิรู้ ภูมิปัญญา และตัวบุคคลในการระดมความคิดแก้ปัญหา ต้องมาจากชุมชนเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งเป็นผู้แก้ไขข้อผิดพลาดหรือ ข้อขัดแย้งอันจะเกิดขึ้นตามวิธีการของตัวเองด้วย (เฟียน วงศ์ทองดี, 2553 : 99)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ดังแนวคิดของสต็อกคิลล์ (Stogdill, 1974 อ้างถึงในปรารภ หลงสมบุญ, 2552 : 25-27) เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เป็นอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 อยู่ในระดับใด
3. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

สมมติฐานการวิจัย

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำนวน 67 คน และครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำนวน 1,489 คน รวมทั้งหมด 1,556 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำนวน 30 คน และครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษาในสถานศึกษาที่อยู่ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำนวน 280 คน รวมทั้งหมด จำนวน 310 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงในสุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, 2550 : 189) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95

2. ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาตัวแปรตามรายละเอียด ดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา 6 ด้าน ได้แก่

- 2.1.1. ด้านลักษณะทางกาย
- 2.1.2. ด้านภูมิหลังทางสังคม
- 2.1.3. ด้านสติปัญญา
- 2.1.4 ด้านบุคลิกภาพ
- 2.1.5 ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน
- 2.1.6 ด้านลักษณะทางสังคม

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา ได้แก่

- 2.1 ด้านการตัดสินใจ
- 2.2 ด้านการปฏิบัติการ
- 2.3 ด้านการรับผลประโยชน์
- 2.4 ด้านการประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะประจำตัวของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีมาตั้งแต่กำเนิดและที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วยคุณลักษณะทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านลักษณะทางกาย ด้านภูมิหลังทางสังคม ด้านสติปัญญา ด้านบุคลิกภาพ ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน และด้านลักษณะทางสังคม

1.1 ด้านลักษณะทางกาย (Physical Characteristics) หมายถึง การที่ผู้บริหารมีสุขภาพกายที่ดี มีวัยเหมาะสม มีลักษณะท่าทางที่ดี สุขภาพอนามัยดี สุขภาพร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ กระฉับกระเฉง สุขภาพร่างกายเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานมีสุขภาพจิตดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีรูปร่างลักษณะดี สง่าผ่าเผยและแต่งกายได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

1.2 ด้านภูมิหลังทางสังคม (Social Background) หมายถึง การที่ผู้บริหารมีเป็นผู้ที่มีการศึกษา มีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจดี เป็นผู้มาจากครอบครัวที่ดี เป็นผู้ที่คนในสังคมส่วนใหญ่ให้การยอมรับว่าเป็นคนดี สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมทุกระดับได้เป็นอย่างดี สามารถเรียนรู้ปัญหารอบตัวได้อย่างรวดเร็ว สามารถปรับตัวเข้ากับความเครียดในทุกสภาวะ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้และรู้ทันต่อเหตุการณ์ต่างๆรวมทั้งเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต

1.3 ด้านสติปัญญา (Intelligent and Ability) หมายถึง การที่ผู้บริหารเป็นผู้มีสติปัญญาดีมีความรู้ มีดุลยพินิจและการตัดสินใจที่ดี และมีทักษะในการเจรจาอย่างคล่องแคล่ว มีคุณวุฒิทางการศึกษาเหมาะสมกับตำแหน่งงาน มีความรอบรู้และเข้าใจหน่วยงานทางการศึกษา มีปฏิภาณไหวพริบ และความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีความรู้เกี่ยวกับนโยบายกฎหมายทางการบริหารงานของสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์ไกลทำให้มีความร่วมมือในการบริหารงานเป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารให้ผู้อื่นเข้าใจ

1.4 ด้านบุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง การที่ผู้บริหารมีความสามารถในการปรับตัวและปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ให้คงที่ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความซื่อสัตย์ มีจริยธรรม มีความสามารถในการกำจัดความเครียด มีความกระตือรือร้นในการศึกษา เป็นผู้ใฝ่ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ พฤติกรรมเหมาะสม รู้กาลเทศะ มีความสุขุม เยือกเย็น รอบคอบ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม

1.5 ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน (Task-related Characteristics) หมายถึง การที่ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีความมุ่งมั่นการกำจัดอุปสรรค มี

ความสามารถในการนิเทศงาน มีความปรารถนาที่จะบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ มีทักษะและประสบการณ์ใน การบริหารงาน สามารถบริหารงานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด มีความรับผิดชอบในการทำงาน เป็นผู้มีความมุ่งมั่น มานะ อดทน แก้ไขปัญหาจนสำเร็จ มีความเสียสละและอุทิศตนใน การทำงานเต็มตามศักยภาพ

1.6 ด้านลักษณะทางสังคม (Social Characteristics) หมายถึง การที่ผู้บริหารมีความสามารถในการของความช่วยเหลือและประสานงาน มีความสามารถในการบริหาร มีความเอาใจใส่ผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับของสมาชิก สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีการปรับตัวเข้ากับกระบวนการกลุ่มได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ดีเป็นกันเอง มีความยืดหยุ่น ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานภายในและภายนอกได้ดี มีเกียรติเป็นที่ยอมรับเชื่อถือ ศรัทธาของบุคคลทั่วไป

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมขององค์ประกอบของชุมชน ทั้งผู้นำชุมชน สมาชิกชุมชน องค์กรต่างๆ มาร่วมกันดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานศึกษา ในด้านต่อไปนี้

2.1 ด้านการตัดสินใจ (Decision-making) หมายถึง การที่ชุมชนมีส่วนร่วมในงานของสถานศึกษา โดยการริเริ่มตัดสินใจด้วยการกำหนดความต้องการจำเป็นและลำดับก่อนหลัง การเริ่มต้นและการกำหนดสิ่งที่จะต้องทำ การดำเนินการตัดสินใจด้วยการแสวงหาความต้องการจำเป็นเพิ่มเติม และการตัดสินใจปฏิบัติงานด้วยการพิจารณาผู้ร่วมงาน การประชุมปรึกษาหารือ การเลือกผู้นำ การบริหารบุคลากรและการติดต่อประสานประโยชน์อย่างสร้างสรรค์

2.2 ด้านการปฏิบัติการ (Implementation) หมายถึง การที่ชุมชนมีส่วนร่วมในงานของสถานศึกษาโดยการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริการด้านบุคคล วัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ การประสานงาน และการเข้าร่วมโครงการต่างๆ กับสถานศึกษา

2.3 ด้านการรับผลประโยชน์ (Benefits) หมายถึง การที่ชุมชนมีส่วนร่วมในสถานศึกษาย่อมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในพื้นที่ที่เท่าเทียมกัน ทั้งจากสถานศึกษาเองหรือจากส่วนต่างที่จะต้องเสียไปหากไม่มีส่วนร่วมกับสถานศึกษา เช่น การได้รับบริการที่ดี ความสุข ความพึงพอใจ และผลประโยชน์ส่วนตัว ได้แก่ ความนิยมนับถือตนเอง (self-esteem) การได้มีโอกาสใช้อำนาจทางการเมืองการปกครอง (political power) และความมั่นใจในตนเอง (sense of efficacy and confidence)

2.4 ด้านการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพิจารณาจากการประเมินผลการทำงานของสถานศึกษาโดยตรง การประเมินผลกระทบจากการทำงานของ

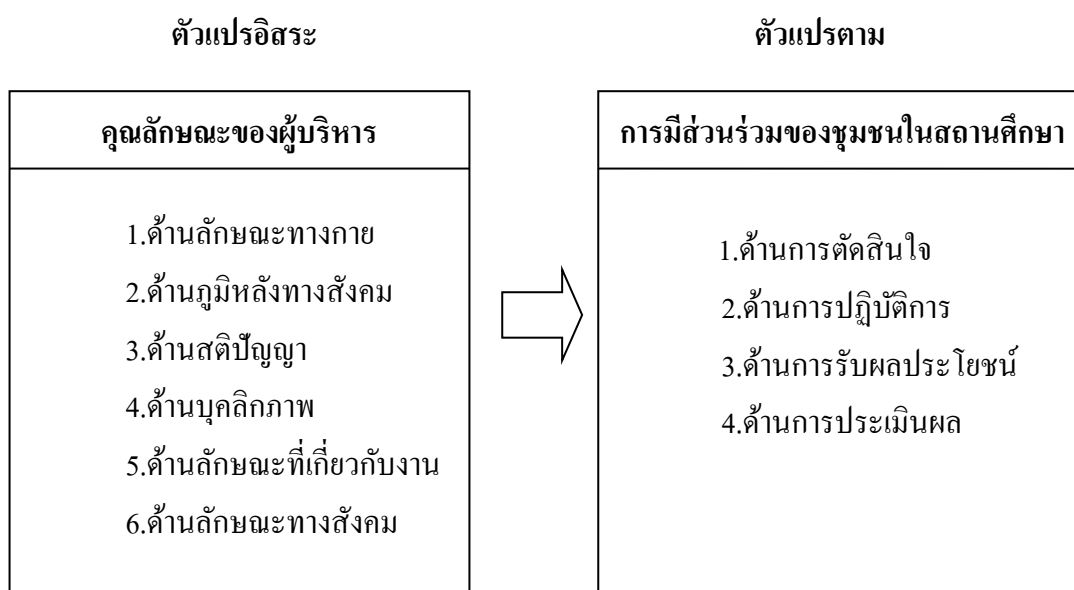
สถานศึกษา การประเมินกิจกรรมทางสังคม การประเมินความเห็นสาธารณะ การประเมินความเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาการบริหารงาน

3. สถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผู้วิจัยได้นำศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารของ Stogdill และได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยประกอบด้วย 1. ด้านคุณลักษณะทางกายภาพ 2. ด้านภูมิหลังทางสังคม 3. ด้านสติปัญญา 4. ด้านบุคลิกภาพ 5. ด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และ 6. ด้านลักษณะทางสังคม อีกทั้งผู้วิจัยยังได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้แนวคิดของโคเฮนและอ์ฟฮอฟที่ได้จำแนกการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้ 1. ด้านการตัดสินใจ (Decisions making) 2. ด้านการปฏิบัติการ (Implementations) 3. ด้านการรับผลประโยชน์ (Benefits) 4. ด้านการประเมินผล (Evaluation) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการสถานศึกษาต่อไป
3. เป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนมากยิ่งขึ้น